



βάτα

Το Ιερό

Κελλί του Αγίου Αρτεμίου βρίσκεται στην Προβάτα, σε μια περιοχή που εκτείνεται από την Ιερά Μονή Καρακάλλου μέχρι τη Μορφονού, σε υψόμετρο που κυμαίνεται από 80 μέχρι 200 μέτρα, με καλλιεργούμενα κτήματα και μεγάλα επανδρωμένα κελλιά. Το 1772 η περιοχή ονομαζόταν Μεγάλη σκήτη της Πρόβατας και αριθμούσε 36 κελλιά. Τώρα αριθμεί περίπου 10 και ανάμεσά τους μέχρι το 1976 επιβλητικότερη ήταν η παρουσία του Κελλιού Άγιος Αρτέμιος.

Το Κελλί ιδρύθηκε πιθανόν τον 14^ο αιώνα από μοναχούς οι οποίοι έφυγαν από την Ιερά Μονή Μεγίστης Λαύρας και στην περίοδο της ακμής του ονομαζόταν «Σκήτη του Αγίου Αρτεμίου». Σιγά σιγά όμως έχασε τα δικαιώματα της Σκήτης και κατατάχθηκε στην 3^η τάξη (Κελλί). Μέχρι το 1863 το Κελλί ήταν Ελληνικό και εγκαταβιούσαν εδώ 4-5 μοναχοί. Τίποτα βέβαια δεν θύμιζε την παλαιά του αίγλη.



*Ἡ πολυπληθὴς συνοδεία Ῥώσων μοναχῶν
στὴν κεντρικὴ ἐσωτερικὴ εἴσοδο τοῦ Κελλίου.*

Το 1863 παραχωρήθηκε ἀπὸ τὴν κυρίαρχο Μονὴ τῆς Μεγίστης Λαύρας, στὴν ὁποία πάντα ἀνήκε, σε Ῥώσους μοναχοὺς. Ὁ Γέροντας, Ἱερομόναχος Ἰγνατίος, στὸν ὁποῖο παραχωρήθηκε, ἦταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Πατριάρχῃ τῆς Μόσχας στὴν Κωνσταντινούπολη. Αὐτὸς ἀνακατασκεύασε τὸ Ναό, προσθέτοντας στὸν πρῶτο ὄροφο παρεκκλήσι ἀφιερωμένο στὴ Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, δίπλα στα ερείπια τοῦ ἀρχαίου Ναοῦ τῶν Ἀρχαγγέλων.

Μετά τὸν θάνατο τοῦ Ἰγνατίου, τὸ 1877, τὸ Κελλί παραλαμβάνει ὁ Ἱερομόναχος Παρθένιος, ὁ ὁποῖος παρέμεινε Γέροντας τοῦ Κελλίου γιὰ εἴκοσι οκτῶ χρόνια. Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν μοναχῶν ἦταν 40, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους οἱ 10 ἦταν Ἱερομόναχοι. Με τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἡ ἀδελφότητα τῶν Ῥώσων μεγάλωσε γιὰ νὰ ἀριθμεῖ στο τέλος τοῦ 19^{ου} αἰῶνα 55 πατέρες καὶ λίγο πρὶν τὸ 1917 περισσότερους ἀπὸ 60. Ὁ Παρθένιος ἀνοικοδόμησε τὸν ξενώνα καὶ τὸν ἀρσανά τοῦ Κελλίου.



Τό Κελλί τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου πρό τῆς καταστροφῆς του
ἀπό τήν πυρκαγιά τοῦ 1976.

Ἀς δούμε τι ἀναφέρει γιά τό Κελλί ὁ Γεράσιμος Σμυρνάκης (1902):

«Ἐκ τῶν κελλίων τούτων (σημ. τῆς Προβάτας) ἐν μὲν εἶναι ρωσσικόν, τό τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, τρία δὲ ρωμουνικά. Τό τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, ἔχον 55 πατέρας, ἀπαρτίζεται ἐκ μίας μεγάλης πτέρυγος τριωρόφου κατ' ἀνατολὰς μετὰ μεγάλου Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀρτεμίου καί ἐτέρου τῆς ἁγίας Σκέπης κάτωθι. Ἡ πτέρυξ αὕτη κάμπτουσα πρὸς δυσμὰς τείνει νὰ ἐνωθῆ πρὸς τὴν δυτικὴν πτέρυγα, οὕτως ὥστε ν' ἀποτελεσθεῖ Μονὴ τετράπλευρος. Κεῖται δὲ ἐπὶ λοφοσειράς μαστειδούς μικρὸν ἄνωθεν τοῦ παλαιοῦ κελλίου, οὕτινος σώζεται τό ναΐδιον, ὅπερ μέλλουσιν οἱ ἐν ἁγίῳ Ἀρτεμίῳ ν' ἀνεγείρωσιν εἰς μεγαλοπρεπὴ Ναόν μετὰ Κοιμητηρίου. Διατηρεῖ δὲ καί νεώριον (αρσανά)μεγαλοπρεπές, ἀνιδρυθέν ἐκ βάθρων τῷ 1894, ὅπερ ἀφίσταται αὐτοῦ 20' καί κεῖται παρά τὴν κεντρικὴν ὁδὸν καί τὴν διαχωρίζουσαν τὰ ὅρια τῶν Μονῶν Λαύρας καί Καρακάλλου μεγάλην ἀλώδη φάραγγα».

Το 1905 πεθαίνει ο Παρθένιος και Γέροντας στο Κελλί γίνεται ο διάδοχος του Ιερομόναχος Αθανάσιος. Είναι η χρονιά που ο καταστροφικός σεισμός της Ιερισσού δεν αφήνει ανέπαφο και το Κελλί του Αγίου Αρτεμίου. Σημαντικότερες ζημιές υπέστη ο Ναός.

Από τα σημερινά σωζόμενα, έστω και κατεστραμμένα (όχι ολοκληρωτικά), η μεγάλη αντιρίδα στα ανατολικά του Ναού, φέρει επιγραφή 1867 (η οποία συμπίπτει με την κατασκευή του Ναού από τον Ιερομόναχο Ιγνάτιο 1863-67). Ο Ναός αυτός, μετά τον σεισμό του 1905, δέχεται το τελειωτικό χτύπημα από την καταστροφική πυρκαγιά, η οποία εκδηλώθηκε στις 28 Οκτωβρίου 1976.

Στον κάτω όροφο υπήρχε η Τράπεζα, το μαγειρείο και τα κελλιά των μοναχών και των προσκυνητών. Στον επάνω όροφο ήταν ο Ναός του Αγίου Αρτεμίου, το ηγουμενείο, τα γραφεία και τα αρχονταρίκια, ενώ παράλληλα αριστερά του Ναού υπήρχε εκθετήριο με εσωτερικό αίθριο.

Όλα τα άλλα κτίσματα του Κελλιού περιγράφονται από τον Παυλόφσκι (3 επτεμβρίου 1907) όπως είναι και σήμερα και είναι: αποθήκη-κηροπλαστείο, βουρδουναριό, μαγκειπιό (φούρνοι), πλυσταριό, λαδαριό, εργαστήριο, χαλκαδιό και στέρνες, ξενώνας, ξυλουργείο.

Από τα κειμήλια του παλαιού Αγίου Αρτεμίου υπάρχουν λείψανα που σώζονται μέχρι σήμερα στην κυρίαρχο Μονή Μεγίστης Λαύρας και είναι: η εικόνα της Παναγίας (που δωρίθηκε αρχικά από τη Λαύρα στο Κελλί), η εικόνα του Αγίου Αρτεμίου (σε θρόνο) και μια εικόνα σε ξύλο φοινικόδενδρου με πάρα πολλές παραστάσεις, όλες από ελεφαντόδοντο.

Το Κελλί του Αγίου Αρτεμίου εθεωρείτο και είναι και σήμερα, ένα από τα μεγαλύτερα σε έκταση ρωσικά Κελλιά και από άποψη κτισμάτων και από άποψη έκτασης γης (στρέμματα με αμπελώνες, ελαιώνες και κήπους) και τούτο γιατί παλιά λειτουργούσε σαν κεντρικός σταθμός για την ανάβαση προς τον Άθωνα, έχοντας περί τους τέσσερις χιλιάδες προσκυνητές περαστικούς κάθε χρόνο (στα έτη 1867-1900) σύμφωνα με γραπτές μαρτυρίες.

Σήμερα το Κελλί Άγιος Αρτέμιος στην Προβάτα είναι εξαρτηματικό της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας και βρίσκεται σε περίοπτη θέση της κελλιωτικής περιοχής. Κατεστραμμένο από την πυρκαγιά του 1976 μόνο ένα μικρό τμήμα του όλου συγκροτήματος είναι κατάλληλο για κατοίκηση. Σαν συγκρότημα κτισμάτων υπάρχουν ο κατεστραμμένος Ναός (διώροφος) και ένα μικρό τμήμα του κελλιού, καθώς επίσης ο τριώροφος παλιός ξενώνας, τμήμα του φούρνου, πλυσταριού, το λαδαριό, ο υδροφράχτης, το παλιό χαλκαδιό, το οποίο σήμερα είναι στέρνα νερού,

καθώς και δυο άλλες εξωτερικές στέρνες. Μέρος επίσης του συγκροτήματος του Κελλιού θα πρέπει να θεωρηθεί και ο αρσανάς ο οποίος βρίσκεται σε όρμο της παραλίας και φέρει το όνομα του Κελλιού.

Ο διώροφος Ναός του Κελλιού του Αγίου Αρτεμίου είναι κατεστραμμένος από την προαναφερθείσα πυρκαγιά. Λείπουν τα πατώματα, η σκεπή και τμήματα της λιθοδομής.

Κατεστραμμένα είναι και πολλά άλλα τμήματα του Κελλιού που θα πρέπει να επισκευασθούν για να γίνουν και πάλι προσβάσιμα και λειτουργικά.

Το έτος 1967 μπορεί να θεωρηθεί σημαντικό για τη νεώτερη ιστορία του Κελλιού γιατί το έτος αυτό το αγοράζει ο Ιερομόναχος Εφραίμ από τους δύο εναπομείναντες Ρώσους μοναχούς και εγκαθίσταται σ' αυτό με συνοδεία δέκα μοναχών. Ο Ιερομόναχος Εφραίμ δίνει ζωή και την παλαιά αίγλη στο Κελλί αφού η φήμη του ήταν διαδεδομένη και οι επισκεπτόμενοι προσκυνητές του Κελλιού πάρα πολλοί. Σύντομα ο αριθμός των πατέρων αυξήθηκε και το 1972 η συνοδεία αριθμούσε είκοσι τέσσερις πατέρες.



Ο ιερομόναχος Έφραϊμ έχοντας δεξιά του τόν μοναχό Εὐθύμιο καί στά ἀριστερά του τόν μακαριστό πατέρα του, Παναγιώτη, μετά τήν Ἀκολουθία τῆς μεγαλοσχημίας του.

Το 1973 η συνοδεία του γέροντος Εφραίμ εγκαταλείπει το Κελλί για να επανδρώσει την Ιερά Μονή Φιλοθέου, αφήνοντας σ' αυτό μικρή συνοδεία.

Μετά την πυρκαγιά του 1976, το Κελλί παρεδόθη στην Κυρίαρχο Μονή από την οποία μετά από έντεκα χρόνια, το 1987, το παραλαμβάνει, σε πολύ κακή κατάσταση, ο εκ της Ιεράς Μονής Φιλοθέου παλαιός Αγιοαρτεμίτης μοναχός Ευθύμιος, ο οποίος έκτοτε αγωνίζεται μαζί με φίλους και ευλαβείς πιστούς και σεβόμενους τον Μεγαλομάρτυρα προσκυνητές να το αναστυλώσει και να το κάνει πάλι λειτουργικό όπως πριν. Οι φωτογραφίες που ακολουθούν είναι από αυτή την προσπάθεια:



*Τό Κελλί τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου ὅπως τό παρέλαβε, τό 1987,
ὁ μοναχός Εὐθύμιος.*



*Τό έσωτερικό τῶν κελλίων μετά τήν καταστροφική πυρκαγιά
τοῦ 1976.*





Ὁ δυόροφος Ναός τοῦ Κελλίου μετὰ τὴν πυρκαγιά.



*Προσπάθειες αποκατάστασης τοῦ Ναοῦ ἀπὸ τὸν μοναχὸ Εὐθύμιο.
Ἐδῶ διακρίνεται ἡ πλάκα τοῦ πρώτου ὀρόφου τοῦ Ναοῦ.*



*Ἐκ τῶν ἐργασιῶν ἀποκατάστασιν τῆς στέγης τμήματος τοῦ Κελλιοῦ. Ὁ
μοναχὸς Θεόκτητος, ἀδελφὸς κατὰ σάρκα τοῦ π. Εὐθυμίου καὶ ὁ μακαρι-
στὸς πατέρας τους ἐπὶ τὸ ἔργον.*



Ὁ μοναχὸς Εὐθύμιος στὴν εἴσοδο τοῦ κατεστραμμένου Κελλιοῦ.



*Μοναχοί τῆς Συνοδείας τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ
καθαρίζουν φουντούκια ἀπό τό κτῆμα τοῦ Κελλίου.*

Οι φωτογραφίες είναι από το έντυπο που συνοδεύει το CD:

**ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΑΡΤΕΜΙΟΥ.**



Τον Φεβρουάριο του 2009 επισκέφθηκα το Ι. Κελλί του Αγίου Αρτεμίου και δημοσιεύω μερικές από τις φωτογραφίες που είχα βγάλει:























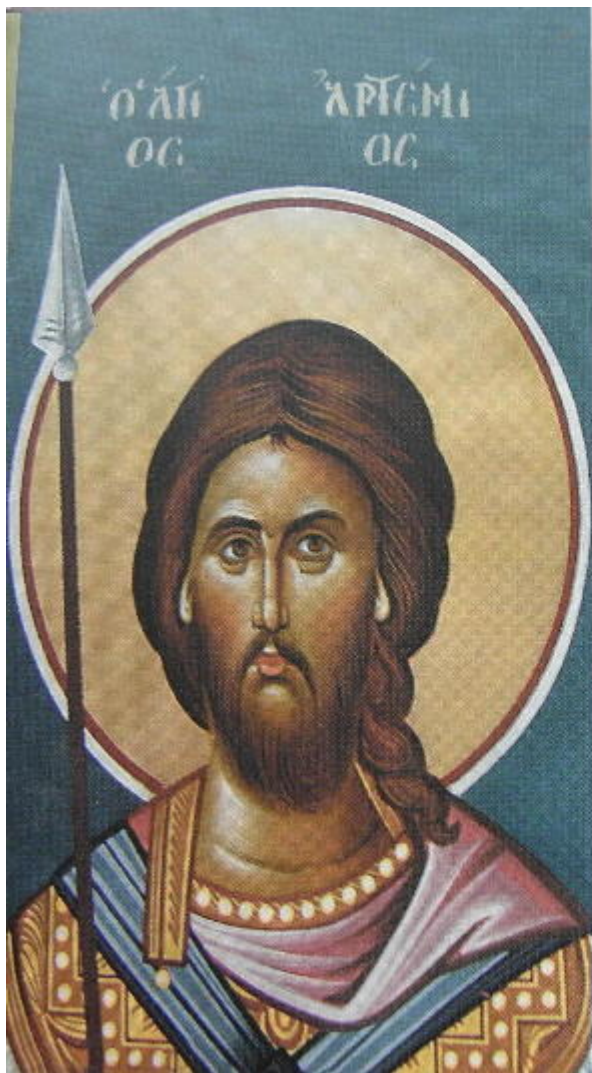












ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΝΩΝ
ΚΑΙ ΥΜΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ
του Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος
ΑΡΤΕΜΙΟΥ

Ψάλλει Βυζαντινός Χορός
φίλων του Κελλίου
του Ἁγίου Ἀρτεμίου Προβάτας
Ἁγίου Ὄρους

Διευθίνει ὁ Ἰωάννης Κ. Παπαχρόνης

HXO
ΓΕΝΝΗΣΗ







Πηγή: agioritikesmnimes.blogspot.gr